

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 15. decembra 2016*

„Predhodno odločanje — Prosto gibanje oseb — Pravice delavcev — Enako obravnavanje — Socialne ugodnosti — Finančna pomoč za visokošolski študij — Pogoj sorodstva — Pojem ‚otrok‘ — Otrok zakonca ali registriranega partnerja — Prispevek k preživljanju tega otroka“

V združenih zadevah od C-401/15 do C-403/15,

katerih predmet so trije predlogi za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki jih je vložilo Cour administrative (Luksemburg) z odločbami z dne 22. julija 2015, ki so prispele na Sodišče 24. julija 2015, v postopkih

Noémie Depesme (C-401/15),

Saïd Kerrou (C-401/15),

Adrien Kauffmann (C-402/15),

Maxime Lefort (C-403/15)

proti

Ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi M. Ilešič, predsednik senata, A. Prechal, sodnica, A. Rosas (poročevalec), C. Toader, sodnica, in E. Jarašiūnas, sodnik,

generalni pravobranilec: M. Wathelet,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za N. Depesme in S. Kerrouja P. Peuvrel, odvetnik,
- za A. Kauffmanna S. Jacquet, odvetnik,
- za M. Leforta S. Coï, odvetnik,
- za luksemburško vlado D. Holderer, agentka, skupaj s P. Kinschem, odvetnikom,

* * Jezik postopka: francoščina.

— za Evropsko komisijo D. Martin in M. Kellerbauer, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 9. junija 2016

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlogi za sprejetje predhodne odločbe se nanašajo na razlago člena 45 PDEU in člena 7(2) Uredbe (EU) št. 492/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o prostem gibanju delavcev v Uniji (UL 2011, L 141, str. 1).
- 2 Ti predlogi so bili vloženi v okviru treh sporov med N. Depesme in S. Kerroujem, A. Kauffmannom in M. Lefortom ter ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche (minister za visoko šolstvo in znanost, Luksemburg, v nadaljevanju: minister) v zvezi s tem, da je slednji N. Depesme, A. Kauffmannu in M. Lefortu zavrnil dodelitev državnih finančnih pomoči za visokošolski študij za študijsko leto 2013/2014.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V skladu s členom 7 Uredbe Sveta št. 1612/68 (EGS) z dne 15. oktobra 1968 o prostem gibanju delavcev v Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 15):

„1. Delavec, ki je državljan države članice, v drugi državi članici zaradi njegovega državljanstva ne sme biti deležen drugačnega obravnavanja kot domači delavci v zvezi z zaposlitvenimi in delovnimi pogoji, predvsem glede plačila, odpovedi in, če bi postal brezposeln, glede vrnitve na delovno mesto ali ponovne zaposlitve.

2. Uživa enake socialne in davčne ugodnosti kot domači delavci.

[...]“

- 4 Člen 10 Uredbe št. 1612/68 je določal:

„1. Pravico, da se pridružijo državljanu države članice, ki je zaposlen v drugi državi članici, imajo ne glede na njihovo državljanstvo naslednje osebe:

(a) njegov zakonec in njuni potomci, ki so stari manj kot 21 let ali so vzdrževani družinski člani;

[...]“

- 5 Člen 10 Uredbe št. 1612/68 je bil razveljavljen z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/[EGS] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 46).

6 V uvodnih izjavah 3 in 5 Direktive 2004/38 je navedeno:

„(3) Državljanstvo Unije bi moralo predstavljati temeljni status državljanov držav članic, ko uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja in prebivanja. Zato je treba kodificirati in pregledati obstoječe instrumente Skupnosti, ki ločeno obravnavajo delavce, samozaposlene osebe kot tudi študente in druge nezaposlene osebe z namenom poenostavitve in krepite pravice do prostega gibanja in prebivanja vseh državljanov Unije.

[...]

(5) Pravica vseh državljanov Unije do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic bi morala biti zagotovljena tudi njihovim družinskim članom, ne glede na državljanstvo, če naj bi se uresničevala v objektivnih pogojih svobode in dostojanstva. Za namene te direktive bi opredelitev pojma ‚družinski član‘ morala vključevati tudi registriranega življenjskega partnerja, če zakonodaja države članice gostiteljice obravnava registrirano partnerstvo kot enakovredno zakonski zvezi.“

7 Člen 2 navedene direktive določa:

„Za namene te direktive:

[...]

2. ‚Družinski član‘ pomeni:

(a) zakonca;

(b) partnerja, s katerim je državljan Unije sklenil registrirano partnerstvo na podlagi zakonodaje države članice, če zakonodaja države članice gostiteljice obravnava registrirana partnerstva kot enakovredna zakonski zvezi in v skladu s pogoji, določenimi v ustrezni zakonodaji države članice gostiteljice;

(c) potomce v ravni črti, ki so mlajši od 21 let ali so vzdrževane osebe, in tiste zakonca ali partnerja, opredeljenega v točki (b);

[...]

[...]“

8 Uredba št. 1612/68 je bila z učinkom od 16. junija 2011 razveljavljena in nadomeščena z Uredbo št. 492/2011. Člen 7 Uredbe št. 492/2011 vsebuje besedilo člena 7 Uredbe št. 1612/68.

9 V uvodni izjavi 1 Direktive 2014/54/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o ukrepih za lažje uresničevanje pravic, podeljenih delavcem v okviru prostega gibanja delavcev (UL 2014, L 128, str. 8) je navedeno:

„Prosto gibanje delavcev je temeljna svoboščina državljanov Unije in eden od stebrov notranjega trga v Uniji, kot je določeno v členu 45 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Izvajanje te svoboščine je nadalje razvito s pravom Unije, katerega cilj je zagotoviti dosledno uresničevanje pravic, ki so podeljene državljanom Unije in njihovim družinskim članom. ‚Družinski člani‘ bi bilo treba razumeti enako, kot je ta pojem opredeljen v točki 2 člena 2 Direktive 2004/38/ES [...], ki se uporablja tudi za družinske člane obmejnih delavcev.“

10 Člen 1 te direktive določa:

„V tej direktivi so določeni ukrepi, ki spodbujajo enotno uporabo in zagotovitev spoštovanja v praksi pravic, zagotovljenih s členom 45 PDEU in s členi 1 do 10 Uredbe [št. 492/2011]. Ta direktiva se uporablja za državljane Unije, ki uveljavljajo te pravice, in njihove družinske člane (v nadaljnjem besedilu: delavci Unije in njihovi družinski člani).“

11 Člen 2 navedene direktive določa:

„1. Ta direktiva se uporablja za naslednje vidike prostega gibanja delavcev iz členov 1 do 10 Uredbe [št. 492/2011]:

[...]

(c) dostop do socialnih in davčnih ugodnosti;

[...]

2. Področje uporabe te direktive je enako področju uporabe Uredbe [št. 492/2011].“

Luksemburško pravo

12 Državna finančna pomoč za visokošolski študij je bila v času dejanskega stanja v postopku v glavni stvari urejena z loi du 22 juin 2000 concernant l'aide financière de l'État pour études supérieures (zakon z dne 22. junija 2000 o državni finančni pomoči za visokošolski študij, *Mémorial A* 2000, str. 1106), kakor je bil spremenjen z loi du 19 juillet 2013 (zakon z dne 19. julija 2013, *Mémorial A* 2010, str. 3214, v nadaljevanju: spremenjeni zakon z dne 22. junija 2000).

13 Z zakonom z dne 19. julija 2013, ki je bil sprejet na podlagi sodbe z dne 20. junija 2013, Giersch in drugi (C-20/12, EU:C:2013:411), in katerega spremembe zakona z dne 22. junija 2000 so se nanašale samo na študijsko leto 2013/2014, je bil v zadnjeimenjeni zakon vstavljen člen 2a.

14 Člen 2a spremenjenega zakona z dne 22. junija 2000 je določal:

„Študent, ki ne prebiva v Velikem vojvodstvu Luksemburg, lahko prav tako prejema finančno pomoč za visokošolski študij, če je otrok delavca ali samozaposlene osebe, ki je luksemburški državljan ali državljan Evropske unije ali druge države podpisnice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru [z dne 2. maja 1992 (UL 1994, L 1, str. 3)] ali Švicarske konfederacije in je v Luksemburgu zaposlena ali pa tam opravlja svojo dejavnost, ter če je bil ta delavec, ko je študent vložil prošnjo za finančno pomoč za visokošolski študij, v Luksemburgu zaposlen ali pa je tam opravljal svojo dejavnost nepretrgano vsaj pet let. Zaposlitev v Luksemburgu mora biti enakovredna vsaj polovici običajnega obsega dela, kot je določen v podjetju na podlagi zakona ali, če je to primerno, veljavne kolektivne pogodbe. Samozaposlena oseba mora biti na podlagi člena 1(4) Code de la sécurité sociale [(zakonik o socialni varnosti)] pet let pred vložitvijo prošnje za finančno pomoč za visokošolski študij neprekinjeno obvezno zavarovana v Velikem vojvodstvu Luksemburg.“

15 Spremenjeni zakon z dne 22. junija 2000 je bil razveljavljen z loi du 24 juillet 2014 concernant l'aide financière de l'État pour études supérieures (zakon z dne 24. julija 2014 o državni finančni pomoči za visokošolski študij, *Mémorial A* 2014, str. 2188).

16 Člen 3 tega zakona določa:

„Do državne finančne pomoči za visokošolski študij so upravičeni študentje in učenci, opredeljeni v členu 2, v nadaljevanju imenovani ‚študent‘, ki izpolnjujejo enega od teh pogojev:

[...]

5. za študente, ki ne prebivajo v Velikem vojvodstvu Luksemburg:

[...]

(b) so otroci delavca, ki je luksemburški državljan ali državljan Evropske unije ali druge države podpisnice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru ali Švicarske konfederacije in ki je v času, ko študent vloži prošnjo za finančno pomoč za visokošolski študij, v Velikem vojvodstvu Luksemburg zaposlen ali pa tam opravlja svojo dejavnost, če ta delavec še naprej prispeva k preživljanju študenta ter je bil v času, ko je študent vložil prošnjo za finančno pomoč za visokošolski študij, v Velikem vojvodstvu Luksemburg zaposlen ali pa je tam opravljal svojo dejavnost vsaj pet let v sedemletnem referenčnem obdobju, ki se izračuna retroaktivno od datuma vložitve prošnje za pridobitev finančne pomoči za visokošolski študij, ali – z odstopanjem – če je oseba, ki ima še naprej status delavca, v času prenehanja svoje dejavnosti izpolnila zgoraj določeno merilo petih let od sedmih.

[...]“

Spori o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 17 Spori o glavni stvari so se nanašali na pogoje, določene s spremenjenim zakonom z dne 22. junija 2000, za odobritev finančnih pomoči, ki jih je država Luksemburg za študijsko leto 2013/2014 dodelila študentom, ki ne prebivajo v Luksemburgu, za namen obiskovanja visokošolskega študija.
- 18 V skladu z navedenim zakonom se te finančne pomoči odobrijo študentom, ki ne prebivajo na ozemlju Luksemburga, če so, prvič, otrok delavca ali samozaposlene osebe, ki je luksemburški državljan ali državljan Unije, in če, drugič, v času, ko študent vloži prošnjo za pomoč, ta delavec dela ali opravlja svojo dejavnost v Luksemburgu neprekinjeno vsaj pet let.
- 19 Ni sporno, da so N. Depesme in A. Kauffmann, francoska državljana, ki prebivata v Franciji, in M. Lefort, belgijski državljan, ki prebiva v Belgiji, luksemburške organe za študijsko leto 2013/2014 zaprosili za državno finančno pomoč za visokošolski študij, in sicer prva dva v Franciji in tretji v Belgiji.
- 20 Minister je z dopisi z dne 26. septembra, 17. oktobra in 12. novembra 2013 zavrnil te prošnje, ker N. Depesme, A. Kauffmann in M. Lefort niso izpolnjevali pogojev, določenih v spremenjenem zakonu z dne 22. junija 2000.
- 21 Iz treh predložitvenih odločb je razvidno, da je vsak od zadevnih študentov vložil prošnjo za pomoč, pri čemer so v zvezi s tem uveljavljali zgolj status delavca njihovih očimov v Luksemburgu. Minister je tako menil, da N. Depesme, A. Kauffmana in M. Leforta ni mogoče opredeliti kot „otroke“ obmejnega delavca v skladu s pogoji, določenimi v členu 2a spremenjenega zakona z dne 22. junija 2000, saj so v Luksemburgu delali samo njihovi očimi.

- 22 N. Depesme je 20. decembra 2013 pri Tribunal administratif de Luxembourg (upravno sodišče v Luxembourg) vložila tožbo, katere namen je bil razglasitev ničnosti odločbe ministra o zavrnitvi, ki jo zadeva. Njen očim, S. Kerrou, ki se sklicuje na status delavca v Luksemburgu in trdi, da preživlja N. Depesme, je bil v postopku, ki ga je ta sprožila, prostovoljno udeležen kot intervenient.
- 23 M. Lefort in A. Kauffmann sta 29. januarja in 25. aprila 2014 pri navedenem sodišču vložila podobni tožbi zoper odločbi o zavrnitvi, ki ju zadevata.
- 24 Upravno sodišče v Luxembourg je s sodbami z dne 5. januarja 2015 ugotovilo, da so tožbe N. Depesme, S. Kerrouja, A. Kauffmanna in M. Leforta dopustne, vendar niso utemeljene.
- 25 N. Depesme, S. Kerrou, A. Kauffmann in M. Lefort so se zoper te sodbe pritožili pri predložitvenem sodišču.
- 26 N. Depesme in S. Kerrou zlasti trdita, da se je S. Kerrou, ki je obmejni delavec v Luksemburgu že 14 let, 24. maja 2006 poročil z materjo N. Depesme in da od takrat vsi trije tvorijo isto gospodinjstvo. S. Kerrou naj bi prispeval k preživljanju otroka svoje žene, vključno za visokošolski študij tega otroka, in naj bi za svojo pastorko pred začetkom njenega visokošolskega študija prejemal luksemburške družinske dodatke.
- 27 A. Kauffmann trdi, da so se njegovi starši ločili leta 2003 in da so zakonsko zvezo razvezali 20. junija 2005, pri čemer je bila izključna pravica do varstva in vzgoje otrok dodeljena materi. Navaja, da se je njegova mati 10. marca 2007 poročila s P. Kieferjem, obmejnimi delavcem v Luksemburgu, s katerim naj bi A. Kauffmann od takrat živel pod isto streho. P. Kiefer naj bi pomagal pri preživljanju in šolanju A. Kauffmanna in naj bi zanj prejemal luksemburške družinske dodatke.
- 28 M. Lefort trdi, da je njegov oče umrl, da se je njegova mati poročila z g. Terwoignem, ki je že več kot pet let obmejni delavec v Luksemburgu, in da od dne sklenitve te zakonske zveze živi z materjo in očimom v istem gospodinjstvu. G. Terwoigne naj bi v prispeval k finančnim stroškom gospodinjstva in kril tudi stroške visokošolskega študija M. Leforta.
- 29 Država Luksemburg predlaga potrditev sodb Tribunal administratif z dne 5. januarja 2015 in navaja, da N. Depesme, A. Kauffmann in M. Lefort s pravnega vidika niso otroci svojih očimov.
- 30 Cour administrative (Luxembourg) (upravno sodišče v Luxembourg) poudarja, da je bil pogoj sorodstva, določen v členu 2a spremenjenega zakona z dne 22. junija 2000, uveden zaradi upoštevanja sodbe z dne 20. junija 2013, Giersch in drugi (C-20/12, EU:C:2013:411).
- 31 Predložitveno sodišče meni, da je rešitev treh sporov, ki so mu predloženi v odločanje, odvisna od razlage pojma „otrok“ v smislu člena 2a spremenjenega zakona z dne 22. junija 2000 ob upoštevanju navedene sodbe in spoštovanju načela prepovedi diskriminacije, določenega v členu 7(2) Uredbe št. 492/2011. Tako navaja, da „[je] upoštevno merilo, ki je poudarjeno [v navedeni sodbi], dejanska stopnja povezanosti med študentom nerezidentom, to je prosilcem za finančno pomoč za visokošolski študij v Velikem vojvodstvu Luksemburg, ter družbo in trgov delu Luksemburga“. Če ta povezanost ne izhaja neposredno od študenta, ampak od referenčnega obmejnega delavca, se mu postavlja vprašanje glede – ali ozko pravnega ali bolj ekonomskega – koncepta, ki ga je treba upoštevati glede sorodstvene vezi med študentom, ki prosi za državno finančno pomoč za visokošolski študij, in obmejnimi delavcem. Po njegovem mnenju si je *a priori* mogoče zamisliti oba koncepta. Če pojem „otrok“ v smislu spremenjenega zakona z dne 22. junija 2000 pomeni pojem „vzdrževani otrok“, naj bi se torej postavljalo vprašanje morebitnega vplivanja obsega preživljanja študenta od obmejnega delavca. Cour administrative navaja, da se to vprašanje nanaša na primerjavo ravni preživljanja študenta od obmejnega delavca na eni in njegovega ali njegovih staršev na drugi strani. Nazadnje, sprašuje se glede obsega intenzivnosti vezi obmejnega delavca z enim od študentovih staršev.

- 32 V teh okoliščinah je Cour administrative prekinilo odločanje in Sodišču predložilo to vprašanje za predhodno odločanje, ki je v zadevah od C-401/15 do C-403/15 napisano enako, pri čemer je v zadevi C-403/15 dodana navedba v oklepajih:

„Ali je treba za učinkovito izpolnitev zahtev prepovedi diskriminacije v skladu z določbami člena 7(2) Uredbe [št. 492/2011] v povezavi s členom 45(2) PDEU [zadeva C-403/15: ‚na podlagi člena 33(1) [Listine Evropske unije o temeljnih pravicah], po potrebi v povezavi z njenim členom 7,‘] ob upoštevanju dejanske stopnje povezanosti med študentom nerezidentom, to je prosilcem za finančno pomoč za visokošolski študij, ter družbo in trgovcem dela Luksemburga, to je države članice, v kateri je obmejni delavec zaposlen ali opravlja svojo dejavnost pod pogoji iz člena 2a [spremenjenega zakona z dne 22. junija 2000], ki je bil sprejet zaradi sodbe Sodišča Evropske unije z dne 20. junija 2013 [, Giersch in drugi (C-20/12, EU:C:2013:411)],

- šteti, da pogoj, da je zadevni študent ‚otrok‘ zadevnega obmejnega delavca, pomeni, da je študent njegov ‚potomec v ravni črti ali otrok, katerega sorodstvena vez je pravno priznana‘, pri čemer je poudarek na sorodstveni vezi med študentom in obmejnimi delavci, ki naj bi bila podlaga za predvideno povezanost, oziroma
- ali je treba poudariti dejstvo, da obmejni delavec ‚še naprej preživlja študenta‘, čeprav ga s študentom ne povezuje nujno pravno priznana sorodstvena vez, in sicer predvsem na podlagi vezi, ki izhaja iz življenjske skupnosti zaradi poroke z enim od staršev, ki ima pravno priznano sorodstveno vez s študentom?

Kar zadeva zgoraj navedeno drugo možnost, ali mora prispevek obmejnega delavca, ki hipotetično ni obvezen (če ni izključen), vendar je podoben prispevku enega ali obeh od staršev, ki so s študentom povezani s pravno priznano sorodstveno vezjo in imajo zato zakonsko obveznost, da ga preživljajo, izpolnjevati določena vsebinska merila?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 33 Predložitveno sodišče želi z vprašanjem v bistvu izvedeti, ali je treba člen 45 PDEU in člen 7(2) Uredbe št. 492/2011 razlagati tako, da je treba pod pojmom otroka obmejnega delavca, ki je lahko posredni prejemnik socialnih ugodnosti iz člena 7(2) Uredbe št. 492/2011, kot je financiranje študija, ki ga država članica dodeli otrokom delavcev, ki opravljajo ali so opravljali dejavnost v tej državi, razumeti samo otroka, ki ima sorodstveno vez s tem delavcem, ali pa tudi otroka zakonca ali registriranega partnerja navedenega delavca. V zadnjem primeru se predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, v kolikšni meri obseg bremena prispevka obmejnega delavca k preživljanju tega otroka vpliva na pravico slednjega do prejemanja finančne pomoči za visokošolski študij, kot je ta v postopku v glavni stvari.
- 34 Najprej je treba spomniti, da člen 45(2) PDEU določa, da prosto gibanje vključuje odpravo vsakršne diskriminacije na podlagi državljanstva delavcev držav članic v zvezi z zaposlitvijo, plačilom ter drugimi delovnimi in zaposlitvenimi pogoji (sodba z dne 20. junija 2013, Giersch in drugi, C-20/12, EU:C:2013:411, točka 34).
- 35 Sodišče je razsodilo, da je člen 7(2) Uredbe št. 1612/68, katerega besedilo je povzeto v členu 7(2) Uredbe št. 492/2011, poseben izraz načela enakega obravnavanja iz člena 45(2) PDEU na posebnem področju dodelitve socialnih ugodnosti in da ga je treba razlagati enako kot to določbo (glej sodbe z dne 23. februarja 2006, Komisija/Španija, C-205/04, neobjavljena, EU:C:2006:137, točka 15; z dne 11. septembra 2007, Hendrix, C-287/05, EU:C:2007:494, točka 53, in z dne 20. junija 2013, Giersch in drugi, C-20/12, EU:C:2013:411, točka 35).

- 36 V skladu s členom 7(2) Uredbe št. 1612/68 in členom 7(2) Uredbe št. 492/2011 delavec, ki je državlján države članice, na ozemlju drugih držav članic uživa enake socialne in davčne ugodnosti kot domači delavci.
- 37 Sodišče je v zvezi s členom 7(2) Uredbe št. 1612/68 večkrat razsodilo, da se ta določba uporablja tako za delavce migrante, ki prebivajo v državi članici gostiteljici, kakor za obmejne delavce, ki sicer opravljajo dejavnost kot zaposlene osebe v tej državi članici, vendar prebivajo v drugi državi članici (glej sodbe z dne 18. julija 2007, Geven, C-213/05, EU:C:2007:438, točka 15; z dne 14. junija 2012, Komisija/Nizozemska, C-542/09, EU:C:2012:346, točka 33; z dne 20. junija 2013, Giersch in drugi, C-20/12, EU:C:2013:411, točka 37, in z dne 14. decembra 2016, Bragança Linares Verruga in drugi, C-238/15, EU:C:2016:949, točka 39).
- 38 Poleg tega v skladu z ustaljeno sodno prakso pomoč, dodeljena za vzdrževanje in usposabljanje zaradi opravljanja univerzitetnega študija za pridobitev poklicne usposobljenosti, pomeni socialno ugodnost v smislu člena 7(2) Uredbe št. 1612/68 (sodbi z dne 20. junija 2013, Giersch in drugi, C-20/12, EU:C:2013:411, točka 38, in z dne 14. decembra 2016, Bragança Linares Verruga in drugi, C-238/15, EU:C:2016:949, točka 40 in navedena sodna praksa).
- 39 Sodišče je prav tako presodilo, da financiranje študija, ki ga otrokom delavcev plačuje država članica, za delavca migranta pomeni socialno ugodnost v smislu navedenega člena 7(2) Uredbe št. 1612/68, če otroka še naprej vzdržuje (sodba z dne 20. junija 2013, Giersch in drugi, C-20/12, EU:C:2013:411, točka 39 in navedena sodna praksa).
- 40 Poleg tega so v skladu s sodno prakso Sodišča družinski člani delavca migranta posredno upravičeni do enakega obravnavanja, ki je priznано temu delavcu s členom 7(2) Uredbe št. 1612/68. Ker dodelitev financiranja študija otroku delavca migranta za delavca migranta pomeni socialno ugodnost, se lahko ta otrok sam sklicuje na to določbo za pridobitev tega financiranja, če je v skladu z nacionalnim pravom to dodeljeno neposredno študentu (sodba z dne 20. junija 2013, Giersch in drugi, C-20/12, EU:C:2013:411, točka 40 in navedena sodna praksa).
- 41 V postopkih v glavni stvari predložitveno sodišče odloča o tožbah, ki so jih študenti, ki ne prebivajo v Luksemburgu, vložili po tem, ko jim je ta država članica zavrnila dodelitev državne finančne pomoči za visokošolski študij. Ti študenti menijo, da bi bili lahko upravičeni do te pomoči zaradi njihovih družinskih vezi z obmejnimi delavci, ki so – čeprav niso njihovi očetje – postali zakonci njihovih mater po razvezi njihovih staršev oziroma, v primeru M. Leforta, po smrti očeta.
- 42 Tako je treba preučiti, ali izraz „otrok delavca migranta“ v smislu, v katerem je uporabljen v sodni praksi Sodišča v zvezi s členom 7(2) Uredbe št. 1612/68, ki jo je mogoče prenesti na člen 7(2) Uredbe št. 492/2011, in zlasti v sodbi z dne 20. junija 2013, Giersch in drugi (C-20/12, EU:C:2013:411), zajema otroke zakonca ali partnerja, ki ga priznava nacionalno pravo tega delavca.
- 43 V zvezi s tem je treba navesti, da je člen 10(1)(a) Uredbe št. 1612/68, ki je bil razveljavljen z Direktivo 2004/38, določal, da imajo pravico, da se pridružijo delavcu državljanu države članice, ki je zaposlen na ozemlju druge države članice, ne glede na njihovo državljanstvo njegov zakonec „in njuni potomci, ki so stari manj kot 21 let ali so vzdrževani družinski člani“.
- 44 Sodišče je to določbo razlagalo tako, da pravica do nastanitve skupaj z navedenim delavcem zadeva tako potomce tega delavca kot potomce njegovega zakonca. Z ozko razlago navedene določbe v smislu, da bi bili lahko samo skupni otroci delavca migranta in njegovega zakonca upravičeni do te pravice, bi bil namreč kršen cilj vključitve družinskih članov delavcev migrantov, ki se mu sledi z Uredbo št. 1612/68 (glej v tem smislu sodbo z dne 17. septembra 2002, Baumbast in R, C-413/99, EU:C:2002:493, točka 57).

- 45 Poleg tega je Sodišče že imelo priložnost navesti, da so družinski člani delavca, za katere posredno velja načelo enakega obravnavanja, ki je delavcem migrantom priznано s členom 7 Uredbe št. 1612/68, družinski člani v smislu člena 10 Uredbe št. 1612/68 (glej v tem smislu sodbo z dne 18. junija 1987, Lebon, 316/85, EU:C:1987:302, točka 12).
- 46 Ugotoviti je treba, da je bil člen 10 Uredbe št. 1612/68 razveljavljen z Direktivo 2004/38, ker je zakonodajalec Unije želel v samo enem zakonodajnem aktu kodificirati pravico do združitve družine delavcev, samozaposlenih delavcev, študentov in drugih nezaposlenih oseb zaradi poenostavitve in krepitev te pravice.
- 47 Zakonodajalec je v okviru te reforme v členu 2, točka 2(c), te direktive povzel pojem „družinski član“, kot ga je Sodišče opredelilo glede na Uredbo št. 1612/68, pri čemer je natančno navedel, da se ta pojem razširi tako, da zajema potomce tega državljan v ravni črti, ki so mlajši od 21 let ali so vzdrževane osebe, „in tiste zakonca ali partnerja“, priznanega z nacionalnim pravom.
- 48 Kot je generalni pravobranilec navedel v točki 43 sklepnih predlogov, se sodba z dne 20. junija 2013, Giersch in drugi (C 20/12, EU:C:2013:411), in pojem „otrok“, ki se v njej uporablja, umešča v ta kontekst sodne prakse in zakonodaje, navedene v točkah od 42 do 47 te sodbe.
- 49 Tako se zdi, da je treba izraz „otrok delavca migranta“ v smislu, v katerem je uporabljen v sodni praksi Sodišča v zvezi s členom 7(2) Uredbe št. 1612/68, razlagati, kot da zajema otroke zakonca tega delavca ali njegovega partnerja, priznanega z nacionalnim pravom.
- 50 Trditev luksemburške vlade, v skladu s katero naj bi Direktiva 2004/38 zadevala le pravico državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, in ne pravice obmejnih delavcev do prejemanja enakih socialnih ugodnosti kot domači delavci, ki je določena v členu 7(2) Uredbe št. 492/2011, ne more ovreči te razlage.
- 51 Iz razvoja zakonodaje Unije, navedene v točkah 46 in 47 te sodbe, in iz tega, da je s členom 7(2) Uredbe št. 492/2011 brez sprememb zgolj povzet člen 7(2) Uredbe št. 1612/68, je namreč razvidno, da so družinski člani, za katere lahko posredno velja načelo enakega obravnavanja na podlagi Uredbe št. 492/2011, družinski člani v smislu Direktive 2004/38. Na podlagi nobenega elementa ni mogoče domnevati, da je zakonodajalec Unije nameraval glede družinskih članov uvesti neprepustno razlikovanje med področjem uporabe Direktive 2004/38 in področjem uporabe Uredbe št. 492/2011, v skladu s katerim družinski člani državljan Unije v smislu Direktive 2004/38 ne bi bili nujno iste osebe kot družinski člani tega državljan, če se šteje, da ima ta status delavca.
- 52 Poleg tega je dejstvo, da je treba izraz „otrok obmejnega delavca“, za katerega lahko posredno velja načelo enakega obravnavanja, določeno v členu 7(2) Uredbe št. 492/2011, ob upoštevanju pojma „družinski člani“, kot je bil opredeljen v sodni praksi Sodišča v zvezi z Uredbo št. 1612/68 in nato prevzet s členom 2 Direktive 2004/38, podprto z Direktivo 2014/54, katere prenos se je iztekel 21. maja 2016.
- 53 Iz uvodne izjave 1 Direktive 2014/54, v skladu s katero je „izvajanje [prostega gibanja delavcev] razvito s pravom Unije, katerega cilj je zagotoviti dosledno uresničevanje pravic, ki so podeljene državljanom Unije in njihovim družinskim članom“, je razvidno, da „[bi bilo treba izraz] ‚družinski člani‘ [...] razumeti enako, kot je ta pojem opredeljen v točki 2 člena 2 Direktive [2004/38], ki se uporablja tudi za družinske člane obmejnih delavcev“.
- 54 V skladu s členom 2, točka 2, Direktive 2014/54 pa je njeno področje uporabe enako področju uporabe Uredbe št. 492/2011. V skladu s členom 1 Direktive 2014/54 je njen namen poleg tega spodbujanje enotne uporabe in zagotovitev spoštovanja pravic, zagotovljenih s členom 45 PDEU in s členi od 1 do 10 Uredbe št. 492/2011.

- 55 Če ustrezajo opredelitvi pojma „družinski član“, v smislu člena 2, točka 2(c), Direktive 2004/38, obmejnega delavca, ki ima zadostne vezi z družbo države članice gostiteljice, se tako izkaže, da je otroke zakonca ali partnerja, ki ga navedena država članica gostiteljica tega obmejnega delavca priznava, mogoče šteti za njegove otroke, da bi lahko bili upravičeni do prejemanja finančne pomoči za visokošolski študij, obravnavane kot socialna ugodnost v smislu člena 7(2) Uredbe št. 492/2011.
- 56 Predložitveno sodišče se v bistvu tudi sprašuje, v kolikšni meri obseg prispevanja obmejnega delavca k vzdrževanju otroka njegovega zakonca vpliva na pravico tega otroka do prejemanja finančne pomoči, kot je ta v postopku v glavni stvari.
- 57 V zvezi s tem iz sodne prakse, navedene v točki 39 te sodbe, izhaja, da če delavec migrant še naprej skrbi za preživljanje otroka, financiranje študija, ki ga dodeli država članica temu otroku, pomeni za tega delavca socialno ugodnost v smislu člena 7(2) Uredbe št. 1612/68. Poleg tega je treba navesti, da je člen 10 Uredbe št. 1612/68, ki je bil razveljavljen z Direktivo 2004/38, določal, da imajo pravico, da se pridružijo delavcu državljanu države članice, ki je zaposlen v drugi državi članici, ne glede na njihovo državljanstvo „njegov zakonec in njuni potomci, ki so stari manj kot 21 let ali so vzdrževani družinski člani“. Zakonodajalec Unije z Direktivo 2004/38 tudi meni, da je treba kot „družinske člane“ v smislu člena 2, točka 2(c), te direktive šteti „potomce [državljana Unije] v ravni črti, ki so mlajši od 21 let ali so vzdrževane osebe, in tiste zakonca ali [priznanega] partnerja“.
- 58 Sodišče je menilo, da status družinskega člana v smislu člena 10 Uredbe št. 1612/68 ne predpostavlja obstoja pravice do preživitve. Če bi bilo tako, bi bila združitev družine, ki je bila določena s to določbo, odvisna od nacionalnih zakonodaj, ki se razlikujejo od države do države, kar bi pripeljalo do neenotne uporabe prava Unije. Sodišče je tako člen 10(1) in (2) Uredbe št. 1612/68 razlagalo tako, da je status vzdrževanega družinskega člana posledica dejanskega položaja. Gre za družinskega člana, ki mu podporo zagotavlja delavec, ne da bi bilo treba ugotavljati razloge za uporabo te podpore in ali zadevna oseba lahko z opravljanjem plačanega dela sama poskrbi za svoje potrebe. Ta razlaga se zahteva z načelom, v skladu s katerim je treba določbe, ki urejajo prosto gibanje delavcev, ki pomeni enega od temeljev Evropske unije, razlagati široko (glej v tem smislu sodbo z dne 18. junija 1987, Lebon, 316/85, EU:C:1987:302, točke od 21 do 23).
- 59 Kot je generalni pravobranilec ugotovil v točki 67 sklepnih predlogov, taka razlaga velja, tudi kadar je sporen prispevek obmejnega delavca k preživljanju otrok njegovega zakonca ali priznanega partnerja.
- 60 Tako je treba v obravnavanem primeru šteti, da je status vzdrževanega družinskega člana posledica dejanskega položaja, o katerem mora presojeti država članica in po potrebi nacionalna sodišča. Status družinskega člana obmejnega delavca, ki ga slednji vzdržuje, lahko – če se nanaša na položaj otroka zakonca ali priznanega partnerja tega delavca – izhaja iz objektivnih elementov, kot je skupno stalno prebivališče tega delavca in študenta, ne da bi bilo treba ugotavljati razloge za prispevek obmejnega delavca k preživljanju študenta ne natančno ovrednotiti njegov obseg.
- 61 Vendar luksemburška vlada trdi, da bi bilo težko od pristojne uprave zahtevati, da za vsak primer preuči, ali in koliko obmejni delavec, ki je mačeha ali očim študenta, ki prosi za dodelitev finančne pomoči v postopku v glavni stvari, prispeva k preživljanju tega študenta.
- 62 Ugotoviti pa je treba, prvič, da zakonodajalec Unije meni, da se otroci vsekakor štejejo za vzdrževane do starosti 21 let, kot izhaja med drugim iz člena 2, točka 2(c), Direktive 2004/38.
- 63 Drugič, iz spisa, ki ga ima na voljo Sodišče, je razvidno, da je luksemburški zakonodajalec za dodelitev državne finančne pomoči za visokošolski študij na podlagi člena 3 zakona z dne 24. julija 2014, ki se uporablja od študijskega leta 2014/2015, določil pogoj, da delavec „še naprej prispeva k preživljanju študenta“. Luksemburška vlada torej ne more utemeljeno zatrjevati, da uprava ne more preveriti pogoja prispevka k preživljanju študenta.

- 64 Ob upoštevanju vseh zgornjih preudarkov je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 45 PDEU in člen 7(2) Uredbe št. 492/2011 razlagati tako, da je treba pod pojmom otroka obmejnega delavca, ki je lahko posredni prejemnik socialnih ugodnosti iz zadnjenavedene določbe, kot je financiranje študija, ki ga država članica dodeli otrokom delavcev, ki opravljajo ali so opravljali dejavnost v tej državi, razumeti ne samo otroka, ki ima sorodstveno vez s tem delavcem, ampak tudi otroka zakonca ali registriranega partnerja navedenega delavca, če slednji zagotavlja preživljanje tega otroka. Zadnjenavedena zahteva je posledica dejanskega položaja, o katerem mora presojsati uprava in po potrebi nacionalna sodišča, ne da bi jim bilo treba ugotavljati razloge za ta prispevek ne natančno ovrednotiti njen obseg.

Stroški

- 65 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Člen 45 PDEU in člen 7(2) Uredbe (EU) št. 492/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o prostem gibanju delavcev v Uniji je treba razlagati tako, da je treba pod pojmom otroka obmejnega delavca, ki je lahko posredni prejemnik socialnih ugodnosti iz zadnjenavedene določbe, kot je financiranje študija, ki ga država članica dodeli otrokom delavcev, ki opravljajo ali so opravljali dejavnost v tej državi, razumeti ne samo otroka, ki ima sorodstveno vez s tem delavcem, ampak tudi otroka zakonca ali registriranega partnerja navedenega delavca, če slednji zagotavlja preživljanje tega otroka. Zadnjenavedena zahteva je posledica dejanskega položaja, o katerem mora presojsati uprava in po potrebi nacionalna sodišča, ne da bi jim bilo treba ugotavljati razloge za ta prispevek ne natančno ovrednotiti njen obseg.

Podpisi